

על קדושת הרצון

שבוע לפתיחת מבצע "שאגת הארי"

כמה וכמה מורשות קיבלנו מי"א באדר.

את הטוב למות כולם זוכרים.

אבל אני מבקש, אם כבר **מציינים שבוע למבצע שהחל בי"א באדר**, להתעכב על שתי מורשות נוספות.

הראשונה היא שאגת הארי.

אברהם מלניקוב קראו לו. לוחם בגדודים העבריים, שהיה גם פסל. וכשהוא מגיע לקבר האחים של נופלי תל חי, חמש שנים לאחר נפילתם- ליבו נשבר.

מצלע ההר של כפר גלעדי, מליבו של רכס רמים, הוא חוצב סלע עתיק יומין, כזה שנצרכו בו אבן אל אבן, עד שנהיה לסלע. מושפע מהאשורים שבמזרח, ומהספינקסים של דרום- מערב, הוא **מפסל אריה חדש, יהודי חדש, ישראלי חדש**. מקצה לקצה לוקח יותר מעשר שנים מרגע ההשראה ועד לרגע הצבת הפסל, ב-1934. **הארי השואג**.

כמה בלתי נתפס היה להציב שם ארי שואג, באמצע שנות ה-30. המיקום הייחודי שלו, והצבע הבהיר על רקע צלע ההר המיוערת והכהה- גרמו לכך שהוא נראה למרחוק גם בעין בלתי מזויינת. מפרש מחדש את אחד מרגעי הלידה של ההגנה העברית.

אני לא חושב שהוא יכול היה לשער, **שהשאגה הזו תהדהד 90 שנים מאוחר יותר, בכל רחבי המזרח התיכון**. או לדמיין שבבניסתו לתפקיד של הרמטכ"ל ה-24 לתפקיד, לפני כשנה, הוא יבחר דווקא בתמונת הארי השואג, ויקבע אותה על הקיר בלשבתו.

הנופלים שהונצחו על חלקה התחתון של המצבה, מזכירים לנו שיש עוד מורשת שקיבלנו מהקרב **הוא של י"א באדר - היזכור**.

ברל כצנלסון ביקש לחבר יזכור לחברי תל חי שנפלו.

הוא הכיר את התפילה, שבה יהודים מייחלים לכך ש-ה' יזכור. אבל ברל לא היה מוטרד מ-ה' הוא היה מוטרד מהסכנה שהאנשים ישכחו. וכמו מלניקוב- גם הוא ביקש לזכור ולהזכיר.

הטקסט שהוא מנסח הוא כמעט אחד לאחד ה"יזכור" לחללי מערכות ישראל שהולך איתנו עד היום. יש בו הבנה דקה של לב העניין כולו.

ב"יזכור" שלנו, של ברל, לעלומים יש זיו, לגבורה יש חמדה, ולנפש מסירות. הרצון על-פי ה"יזכור" – הוא קדוש.

רוח לחימה היא בראש ובראשונה רצון עז, בוטח, ועד כדי כך חשוב שהוא מוגדר אצלנו **מקדוש**.

ובמידה רבה, זה מה שמלניקוב וכצנלסון הבינו. שנפל דבר באותו יום, בגליל, בתל חי.

ההתרחשויות של הימים האחרונים הן על גבול הבלתי יאמן. יש בהן עדות לתעוזה, אומץ, תחבולה, עומק טכנולוגי ועוצמה אנושית. אבל יש בימים האלה עדות לדבר מה נוסף. מה שהמילון למונחי תו"ל, בהגדירו רוח לחימה, תיאר כ"רצון בוטח ונחוש של חייל ושל יחידה צבאית, המלווה ברוח התקפית ובנכונות לצאת למלחמה על האויב ולנצח בה [...]".

חייל, יחידה צבאית, וראוי היה אולי להוסיף- אומה.

אומה שכמיקשה אחת נלחמת ברגע. עם אנשים שנלחמים מעבר לגבול, אבל הם שליחי ציבור ממש, של עם שמייחל להצלחתם, ומפגיין חוסן שלעתים נראה שאין לו גבולות.

מכון RAND הוקם בארצות הברית לפני כשמונים שנה כדי לעזור לארצות הברית להילחם טוב יותר בסובייטים של אז, ולפני כמה שנים הוא הוציא את מה שנחשב עד היום אחד המחקרים היסודיים ביותר שנעשו על תופעת המלחמה.

לאחר שבחנו מאות תחקירים, נתונים, אנליזות, ברמה הלאומית והבין-לאומית, מגיעים החוקרים למסקנה כי "הרצון להילחם (the will to fight) הוא המשתנה הבודד החשוב ביותר במלחמה [...] הטכנולוגיה הטובה ביותר בעולם היא חסרת תועלת ללא עוצמת הרצון לעשות שימוש בטכנולוגיה ולהתמיד בשימוש בה גם לנוכח אבדות ואסונות. הרצון להילחם מייצג את הטבע האנושי המובהק והבל-יימחה של תופעת הלחימה".

לשלב הזה במלחמה קדמו הכנות עמוקות וארוכות מאוד. אבל גם הרצון, כמו אותם חלוקי נחל שנצרפו לסלע שממנו נחצב האריה- גם הרצון חושל והוכן במשך שנים.

וגם זה לקח (חיובי) עבודנו שבדאי שנזכור. את הרצון, את האמון, את האמונה, את היכולת, את הרוח- בדיוק כמו את הכח, ואת המודיעין, ואת הטכנולוגיה- בונים במשך שנים, באמצעות מורשת, הכרות עם דמויות מופת, צעידה בשבילי הארץ, ופיקוד ראוי על אנשינו.

אני חושב על מלניקוב, מביא את חבריו לגדוד העבודה לחלץ את הסלע ההוא. מסתת אותו, בונה ממנו את האריה השואג שלו-את שאגת הארי. יצחק שדה, שהיה בעצמו סתת לא קטן, לקח גם הוא חלק בסיתות הזה.

וכך יושבים להם החבריה של גדוד העבודה, חוצבים ומסתתים, ואולי מפזמים לעצמם שיר שנכתב באותן שנים ממש, שיר החירות הוא נקרא:

"חוצבים אנו גורל ביד רמה,
נושאים בלב תקוה יוקדת.
אנו זוכרים כי יש לנו אומה,
אנו יודעים כי יש לנו מולדת."
אין יפה מזה: תקווה יוקדת.

בהערבה,

תא"ל, סמואל בומנדיל

קצין החינוך והנוער הראשי

איגרת קצין החינוך והנוער הראשי

"אין עם אֲשֶׁר יִסֹּג מִחִפְרֵי חַיִּי"